

Jaunu bioloģiski vērtīgo zālāju noteikšana

Norises laiks: 2006.gada aprīlis – 2006.gada novembris

Projekta pasūtītājs un finansētājs: Latvijas Republikas Zemkopības ministrija

Norises vieta: visa Latvijas teritorija

Projekta mērķis - noteikt jaunus bioloģiski vērtīgus zālājus, lai papildinātu esošo bioloģiski vērtīgo zālāju tīklu Latvijā. Šāda veida zālāju inventarizācija notika jau otro sezonu pēc kārtas. Projekta rezultātus Lauka atbalsta dienests izmanto, lai Lauku attīstības plāna ietvaros atbalstītu bioloģiski vērtīgo pļavu apsaimniekošanu – ganīšanu un vēlo pļaušanu.

Projekta norises etapi:

- sabiedrības informēšana par zālāju pieteikšanas kārtību;
- iesniegto pieteikumu reģistrēšana;
- zālāju apsekošana un novērtēšana;
- apsekošanas rezultātu apkopošana;
- informatīvo vēstuļu nosūtīšana zālāju īpašniekiem par apsekojuma rezultātiem;
- bioloģiski vērtīgu zālāju robežu digitāla iezīmēšana Lauku atbalsta dienesta datu bāzē.

Zālāju apsekošana veikta aptuveni 1 633 saimniecībās, no kurām bija saņemti pieteikumi. Visvairāk pieteikti apsekošanai bija zālāji Madonas un Balvu rajonos, turpretī ļoti nedaudz Rīgas, Dobeles un Jelgavas rajonos.

Zālāju apsekošanā un izvērtēšanā piedalījās 21 eksperts. Bioloģiski vērtīgu zālāju izdalīšana notika saskaņā ar iepriekšējo gadu pļavu inventarizācijas projekta ietvaros sagatavoto metodiku un tajā noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem. Pamatā visi zālāji tika novērtēti pēc to dabiskuma, sastopamo sugu daudzveidības, neielaboto pļavu indikatorsugu skaita un atbilstības Latvijas Biotopu klasifikatorā noteiktajiem biotopiem. Metodikā tika iekļauti arī noteikti kritēriji putniem nozīmīgu zālāju izdalīšanā. Par putniem nozīmīgām tiek uzskatītas dabiskas un ekstensīvi apsaimniekotas upju un ezeru palieņu pļavas, neatkarīgi no to botāniskā sastāva, kā arī meliorētās palieņu pļavas, kurās saglabāties dabiskajām pļavām raksturīgs reljefs – vecupes vai to paliekas, mitras ieplakas u.tml. ainavas elementi.

Projekta ietvaros apsekoti aptuveni 4 030 zālāji 13 601 ha platībā. Par bioloģiski vērtīgiem atzīti 1 652 zālāji 5 344 ha platībā (40 % no visiem apsekotajiem zālājiem).

Visvairāk jaunu bioloģiski vērtīgo zālāju (BVZ) kritērijiem atbilstošu zālāju izrādījās Balvu, Madonas un Ludzas rajonos. Lai arī Madonas, tāpat Daugavpils un Alūksnes rajonos apsekotās platības bija ievērojami lielas, tomēr par bioloģiski vērtīgām atzītas tikai neliela daļa. Savukārt Kuldīgas un Ventspils rajonos bioloģiski vērtīgo zālāju platība izrādījies lielāka par apsekošanai pieteikto zālāju platību, kas skaidrojams ar to, ka gar upēm konstatētas putnu daudzveidībai nozīmīgas lielas vienlaidus platības un noteiktas kā bioloģiski vērtīgi zālāji.

Papildus projekta tiešajiem uzdevumiem tika noteikts vēl viens – papildināt jau esošo dabisko pļavu raksturojuma datu bāzi, reģistrējot ziņas par jauni noteiktajiem BVZ. Pļavu raksturojums un to apsaimniekošana būs noderīga informācija monitoringa organizēšanai šajos zālājos.

Projekta vadītāja Daina Bojāre